VILJATEEMA

Rypsin ja rapsin öljynpuristuksessa korvaavia kasveja ei Suomessa ole näköpiirissä. **TOIMITUSJOHTAJA KAIJA VILJANEN, AVENA**

Keski-Euroopan sato vaikuttaa luomuviljan hintaan

Luomuviljan hinnoissa on yhä laskupaineita. Tarkka hintataso alkaa selvitä Keski-Euroopan puintien jälkeen.

Luomuviljan hinnat ovat selvästi matalammalla kuin viime vuonna tähän aikaan. Sadon laadusta odotellaan vielä tietoa.

”Hinnat tulevat alas, varsinkin kun näyttää siltä, että Keski-Euroopassa tulee hyvä sato. Muttei tämä myöskään hinnan romahdukselta näytä”, muotoilee Hankkija Oy:n luomuviljan ostopäällikkö **Terhi Kujala**.

Hän kertoo, että Saksassa on jo ostettu uuden sadon viljaa sisään. Sato on siellä laadullisesti hyvä, mutta jyvät voivat olla pieniä kuivuuden vuoksi.

Baltiassa odotetaan sekä määrällisesti että laadullisesti kelpo satoa. Siellä luomutuotanto kasvaa vauhdilla.

Baltia onkin Suomen merkittävin kilpailija luomuviljassa.

”Kysyntä kotimaassa on kasvanut. Kaikkea ei tarvitse viedä, sillä tavara liikkuu kotimaassakin”, kertoo Kujala. Luomukotieläintiloja tulee koko ajan lisää, mikä kasvattaa menekkiä.

Suomen Rehu aloitti viime syksynä luomurehun toimitukset Kotkan tehtaaltaan.

”Se on yllättänyt positiivisesti. Olemme iloisia siitä, miten hyvin rehut on otettu vastaan.”

Kujala kehuu yhteistyön sujuneen viljelijöiden kanssa hyvin. Rapsi ja soija tuodaan ulkomailta, mutta muuten raaka-aine on saatu hyvin tehtaan läheltä.

”Sikatiivisteen ensimmäiset erät on valmistettu ja toimitettu kesällä. Sikapuolella on buumia ja uskon että sitäkin alkaa mennä hyvin, jos suunnitellut luomuun siirtymiset tapahtuvat.”

”Uskon, että kun rehuja on saatavilla, se myös kannustaa siirtymään luomuun.”

Vienti vetää, mutta kilpailu kiristyy

Luomurukiista on tällä hetkellä pulaa. Muiden luomumyllyviljojen menekki perustuu vahvasti vientiin, Helsingin Myllyn tuotantojohtaja **Heikki Saarinen** sanoo. ”Tavanomaisessa viljassa vienti ei ole niin tärkeässä osassa kuin luomussa.”

Helsingin Mylly on oman arvionsa mukaan Suomen suurin kotimaisen luomuviljan jalostaja. Se on myös merkittävä luomutuotteiden viejä. Yrityksen käyttämästä luomumyllykaurasta 80–90 prosenttia menee vientituotteisiin, Saarinen arvioi.

Vienti vetää hyvin, mutta kilpailu kiristyy, Saarinen kertoo. Itä-Euroopan maat ja esimerkiksi Kazakstan tuottavat halpaa ja hyvälaatuista luomuvehnää.

”Monessa näistä maista on ihan samanlaiset ajatukset kuin Suomessa, että luomu on se, jolla päästään markkinoille. Esimerkiksi Romanialla on etuna lyhyt matka Saksaan ja Ranskaan.”

Vientikaupat pitää joka vuosi neuvotella ja taistella uudestaan, Saarinen sanoo. ”Ei niitä tuosta vain tule. Suomella ei ole viennissä mitään ylivoimaa.”

Luomurehujen tuotanto Suomessa on onneksi kasvanut, Saarinen toteaa. Aiemmin leipäviljaksi kelpaamaton luomuvilja päätyi usein tavanomaisen rehuviljan sekaan. ”Se oli huono ratkaisu kaikkien kannalta.”

Raisio ostaa kaikkia luomuviljoja

Asiakkuuspäällikkö **Minna Oravuo** Raisioagrosta kertoo, että yhtiö ostaa tulevallakin kaudella kaikkia luomuviljalajeja.

Tarjontatilannetta on tässä vaiheessa vaikea arvioida, sillä luomuviljakasvustot ovat yhtä vaihtelevia kuin tavanomaiset.

”Laatu on vielä kysymysmerkki: löytyykö luomusuurimokauraa yhtä hyvin kuin viime talvena ja mikä on vehnän laatu.”

Raisioagro ryhtyi viime vuonna yhteistyöhön Osuuskunta Itämaidon Liperin Myllyn kanssa. Liperissä valmistetaan luomunaudanrehua.

Viime talvena luomurehuviljaa vastaanotettiin Liperin Myllyn tarpeisiin Liperissä, Kuopiossa, Ylivieskassa ja Loimaalla. Näillä näkymin vastaanottopaikat pysyvät samoina.

Liperin Myllyn rehujen myynti käynnistyi Oravuon mukaan kohtuullisesti. ”Olisi se tosin voinut olla vilkkaampaakin.”

HANNA SALONEN
SATU LEHTONEN

PEKKA FALI

Luomuviljakasvustot ovat yhtä vaihtelevia kuin tavanomaiset. Liminkalaisella Kylmäsen luomutilalla ohra näytti heinäkuun lopulla lupaavalta.

Luomuviljelty peltoala* elykeskuksittain 2013

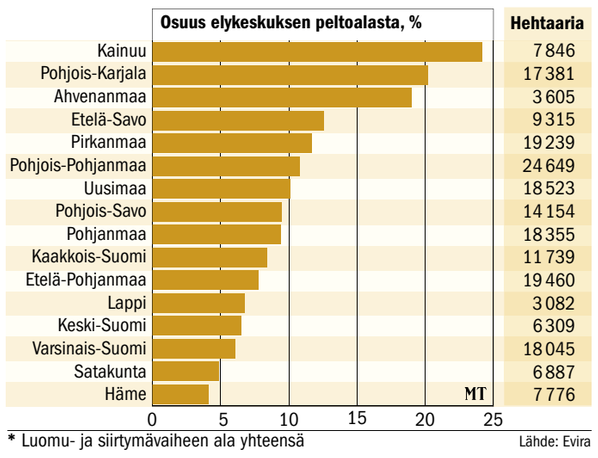

* Luomu- ja siirtymävaiheen ala yhteensä

Lähde: Evira

Luomutuotantoala 2007–13

Yhteensä, ennakkotieto 5.8.2013

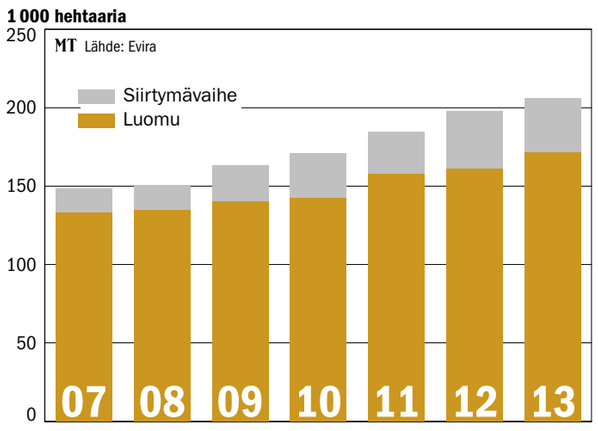

Luomuhyväksytty tuotantoala 2012 ja 2013

Viljelykasveittain, ennakkotieto 5.8.2013

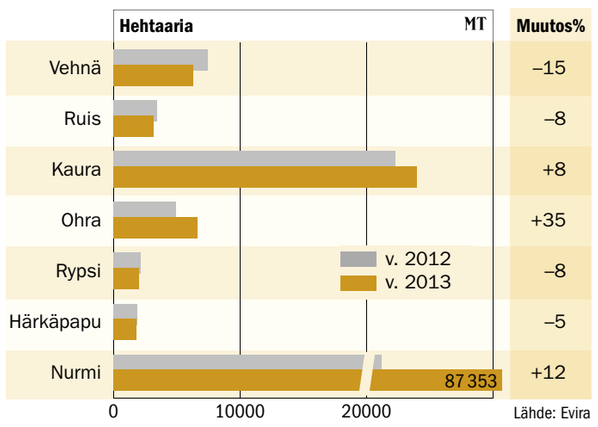

Lähde: Evira

Neonikotinoidikiellon haitat voi vielä välttää syysöljykasveilla

MT:n viimevuotisessa viljateemassa (MT 15.8.2012) öljykasveja ostava teollisuus toivoi rypsin ja rapsin viljelyalan kaksinkertaistuvan, vaikka takana oli jo kaksi viljelyoloiltaan haastavaa, viljelyinnostusta vähentänyttä vuotta.

Teollisuuden toiveista huolimatta viljelyala laski tänä vuonna entisestään. Kun kaksi vuotta sitten ala oli vielä yli 92 000 hehtaaria ja viime vuonna 68 000 hehtaaria, tänä vuonna kylvössä on Vilja-alan yhteistyöryhmän keräämän tilaston perusteella enää 53 000 hehtaaria kevätrypsiä ja -rapsia.

Raisio Agron kehityspäällikkö **Jaakko Laurinen** pitää alan supistumista valitettavana.

”Onneksi kasvustot näyttävät kohtuullisilta. Satotaso voi hyvinkin kompensoida osittain pinta-alan laskua. Myös Tiken (maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus) ennakkosatotilasto ennusti selvästi kymmenen vuoden keskiarvoa parempaa keskisatoa.”

Vuoden lopussa öljykasvien asema tukaloituu entisestään, kun EU kieltää neonikotinoidivalmisteiden käytön siementen peittauksessa.

”Neonikotinoidikielto oli erittäin harmillinen päätös. Pyrimme edelleen saamaan kansallisesti komissiolta lievennystä päätökseen, jotta ainakin vanhat siemenvarastot saataisiin käyttää loppuun.”

Mildolalle raaka-aineen hankkivan Avenan toimitusjohtaja **Kaija Viljanen** pitää tärkeänä, että kylvösiemenen peittaukseen löydetään neonikotinoideille toimivia vaihtoehtoja.

Neonikotinoidivalmisteiden täysi käyttökielto alkaa joulukuun alusta, joten tänä syksynä neonikotinoideilla peitattuja siemeniä voi vielä käyttää.

Juuri nyt on hyvä aika kylvää syysöljykasveja.

”Toivottavasti viljoja päästään puimaan lähipäivinä, jotta syysrapsille ja syysrypsille vapautuu kylvölohkoja”, Laurinen toivoo.

Viljanen uskoo syysrapsin merkityksen todennäköisesti kasvavan erityisesti sellaisina vuosina, jolloin kylvöille päästään aikaisin.

”Kevätöljykasvit pysyvät kuitenkin edelleen viljelyn perustana.”

Tarve yhä vähintään 150 000 hehtaaria

Laurinen arvioi viime vuonna, että kotimainen teollisuus tarvitsisi rypsiä ja rapsia noin 150 000–200 000 hehtaarin verran.

Tarve ei ole vähentynyt, Viljanen toteaa.

Teollisuuden kannalta on edelleen tärkeää, että ala saataisiin kasvatettua vähintään 150 000 hehtaariin.

”Rypsin ja rapsin öljynpuristuksessa korvaavia kasvejakaan ei Suomessa ole näköpiirissä.”

Laurinen korostaa, että kotimaiselle valkuaiselle on erittäin suuri strateginenkin tarve.

”Kotimaisista siemenistä saatava rouhe kattaa Suomen valkuaistarpeesta vain hieman yli 10 prosenttia.”

Myös viljatila tarvitsee öljykasveja

Öljykasvit olisivat tärkeä lisä myös viljatilojen viljelykiertoon. ”Kun kierrossa on mukana öljykasveja, muistakin viljelykasveista saadaan laadullisesti ja määrällisesti parempi sato”, Viljanen muistuttaa.

Pinta-ala ei kuitenkaan yksin ratkaisekaan määräongelmaa. Siinä tarvitaan myös tutkimusta sekä laji- ja lajikejalostusta, jotta öljykasvien viljelyvarmuutta saadaan lisättyä, toteavat sekä Laurinen että Viljanen.

Sen lisäksi viljelijöiden osaamista on yhä vahvistettava.

”Tätä kautta saadaan lisättyä öljykasvien satotasoa ja säilytettyä öljykasvien viljely kiinnostavana”, Laurinen sanoo.

JUHANI REKU